یکشنبه ۲۶ خرداد ۱۳۹۸ | سال هفتم | شماره ۱۷۱۷
www.shahrvand-newspaper.ir

اگر احساس خواب به شما دست داد در مکان امنی مانند پارکینگ‌های جاده‌ای خودرو را متوقف کنید و از توقف در شانه بزرگراه خودداری کنید.

مبتکر بیهوشی پزشکی

۱۴۱سال پیش در چنین روزی، برابر ۱۶ ژوئن ۱۸۷۸ میلادی، دکتر کرافورد لانگ، پزشک اهل ایالات متحده در ۶۳سالگی درگذشت. اگر نتوان گفت بزرگترین اما قطعا یکی از مهمترین ابتکارات تاریخ علم پزشکی امضای دکتر لانگ را بر خود دارد. درواقع او با استفاده از اِتر به‌عنوان داروی بیهوشی، ترس از عمل جراحی و تحمل درد جسمی حین بریده‌شدن اعضا و جوارح توسط چاقوی جراحی را برای همیشه از ذهن بیماران زدود و استفاده از محلول الکل و تریاک برای کاهش درد که اصولا تأثیر چندانی هم نداشت را برای همیشه به بایگانی فرستاد. لانگ نخستین کسی بود که قبل از عمل جراحی یک بیمار او را با دارو بیهوش کرد تا به این ترتیب عصری تازه در تاریخ علم پزشکی آغاز شود.

تذکره

وسترن‌ساز سنت‌شکن

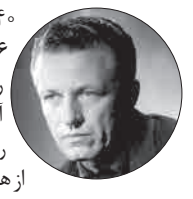

۴۰سال پیش در چنین روزی، برابر ۱۶ ژوئن ۱۹۷۹ میلادی، نیکلاس ری، کارگردان شهیر سینمای آمریکا در نیویورک درگذشت. ری را در سینمای جهان بیش از هر چیز به خاطر کارگردانی فیلم «شورش بی‌دلیل» می‌شناسند. اثری با موضوع طغیان نسل جوان آمریکا در دهه ۶۰ میلادی و با نقش‌آفرینی جیمز دین، ستاره جوانمرگ‌هالیوود که یک‌سال بعد از بازی در این فیلم طی یک سانحه رانندگی جان خود را از دست داد. اما آنهایی که سینما را تخصصی‌تر دنبال می‌کنند خوب می‌دانند که اهمیت نیکلاس ری در تاریخ سینما نه به خاطر ساخت فیلم جوان‌پسند «شورش بی‌دلیل» بلکه به دلیل خلق یکی از متفاوت‌ترین وسترن‌های تاریخ سینما یعنی «جانی گیتار» است. این فیلم با بازی جوآن کرافورد و استرلینگ‌هایدن، راوی داستان زنی است که برای محافظت از املاک خود در برابر زمین‌داری طماع اسلحه به کمر بسته و با کمک یک دوست قدیمی از مایملکش دفاع کند. تا پیش از «جانی گیتار» صدها فیلم وسترن ساخته شده بود و در هیچ‌کدام زن‌ها قهرمان داستان نبودند، اما نیکلاس ری در «جانی گیتار» این سنت را شکست.

فوکوس

مجاهدان موتلفه اسلامی در صحن دادگاه - ۱۳۴۴

۵۴سال پیش در چنین روزی، برابر ۲۶ خرداد ۱۳۴۴ خورشیدی، صادق امانی، محمد بخارایی، مرتضی نیک‌نژاد و رضا صفارهرندی از اعضای هیئت‌های مؤتلفه اسلامی، به جرم اعدام انقلابی حسنعلی منصور مقابل جوخه آتش قرار گرفته و به شهادت رسیدند.

فرجام

ستاره جوانمرگ موسیقی رپ

۴۸سال پیش در چنین روزی، برابر ۱۶ ژوئن ۱۹۷۱ میلادی، توپاک شکور، یکی از مشهورترین چهره‌های موسیقی رپ در نیویورک به دنیا آمد. رشد و نمو در هارلم، یعنی محله سیاهپوست‌نشین نیویورک در گرایش او به سمت موسیقی رپ تاثیری فراوان داشت. محتوای ترانه‌های او همچون دیگر خواننده‌های این سبک دارای مضامینی چون خشونت و فقر، نژادپرستی، مشکلات اجتماعی و... است. بیش از ۸۰میلیون نسخه از آلبوم‌های شکور تاکنون به فروش رفته است که همین او را به یکی از پرفروش‌ترین هنرمندان جهان در عرصه موسیقی تبدیل کرده است. شکور در طول فعالیت حرفه‌ای خود چالش‌های کلامی و حتی فیزیکی بسیاری را با دیگر خواننده‌های رپ یا در واقع رقیبان حرفه‌ای خود تجربه کرد و همین موضوع سبب شد تعداد دشمنان او بر دوستانش پیشی بگیرد. او ۷ سپتامبر ۱۹۹۶ میلادی، بعد از تماشای مسابقه بوکس بین مایک تایسون و بروس سلدون در شهر لاس‌وگاس، هنگام بازگشت به هتل هدف اصابت ۵ گلوله قرار گرفت و ۶ روز بعد یعنی ۱۳ سپتامبر ۱۹۹۶ در ۲۵سالگی درگذشت. قاتل او هنوز شناسایی و دستگیر نشده‌است.

دژاوو

بیسمارک قرن بیستم

در صحنه‌ای از فیلم «کمال‌الملک»، آن‌جا که مظفرالدین شاه و اتابک در موزه لوور با نقاش پیر مواجه شده و از او می‌خواهند به ایران برگردد، در برابر اصرار کمال‌الملک برای توقف بیشتر در فرانسه به جهت بهره‌گیری از دریای هنر نقاشان اروپایی، شاه مریض احوال با واژگانی که زنده‌یاد علی حاتمی در دهانش گذاشته چنین اتمام حجت می‌کند که: «کار جهان به اعتدال راست می‌شود. همه‌چیز زمان باید به همه‌چیز زمان بیاید. اتابک بدش نیاید. ما که صدراعظم مثل بیسمارک نداریم که نقاش‌باشی آن‌طوری داشته باشیم. بیله دیگ، بیله چغندر. برگردید به ولایت.» منهای مهارت کارگردان فقید در پردازش کلمه‌ها و جمله‌ها، نکته‌ای که در این دیالوگ بیش از هر چیز دیگری به چشم می‌آید اشاره آن به صدراعظم افسانه‌ای آلمان یعنی اتوفون بیسمارک است. او که در یکی از پرآشوب‌ترین ادوار تاریخ اروپا اتریشی‌ها را از خاک کشورش بیرون راند و با پیروزی بر ناپلئون سوم امپراتوری آلمان را پایه گذاشت.

نزدیک‌ترین مثال به صدراعظم آهنین

چنانچه قرار باشد در قلمرو کشوری که امروزه آلمان نامیده می‌شود تنها یک نفر با صدراعظم قدرتمند دوران امپراتوری این کشور مقایسه

شود، آن یک نفر بی‌شک هلموت کهل صدراعظم اسبق آلمان است که ۲سال پیش در چنین روزی، برابر ۱۶ ژوئن ۲۰۱۷ میلادی، در ۸۷ سالگی درگذشت. اگر موفقیت‌های آلمان در قرن ۱۹ میلادی و تبدیل این کشور به یک امپراتوری معظم را نتیجه تلاش‌های بیسمارک (صاحب‌لقب صدراعظم آهنین) بدانیم، تثبیت موقعیت آلمان در اروپای

بعد از جنگ سرد و تبدیل این کشور به یکی از قطب‌های صنعتی و اقتصادی اروپا و دنیا را نیز باید مدیون بیسمارک قرن بیستم یعنی هلموت کهل قلمداد کنیم. او که از ۱۹۸۲ تا ۱۹۹۸ میلادی به مدت ۱۶ سال صدراعظم آلمان بود تا از این حیث نیز نزدیک‌ترین رکورد را به لحاظ طول دوران خدمت به بیسمارک (۱۹ سال) داشته باشد.

پدر اتحاد آلمان و بانی اتحادیه اروپا

وقتی در نوامبر ۱۹۸۹ دیوار برلین فرو ریخت، کهل هفتمین سال صدراعظمی خود را پشت سر می‌گذاشت. آلمان شرقی که در پی پایان جنگ جهانی دوم و به‌عنوان مولود جنگ سرد پا به عرصه گذاشته بود، به‌عنوان عضو رسمی سازمان ملل متحد می‌توانست به حیات قانونی خود ادامه دهد، اما کهل همه هنر سیاستمداری خود را به کار گرفت تا اتحاد دو آلمان محقق شود که نهایتا نیز چنین شد و لقب «پدر اتحاد آلمان» را برای او به ارمغان آورد. کهل منهای خدمات شایان خود به آلمان، به‌عنوان سرمنشأ برخی تحولات عظیم در اروپا نیز شناخته می‌شود. کهل را باید از حامیان سرسخت اروپای واحد قلمداد کرد و هم او بود که همراه با فرانسوا میتران رئیس‌جمهوری فرانسه زمینه انعقاد پیمان «ماستریخت» به‌عنوان سنگ بنای تشکیل اتحادیه اروپا را فراهم کرد. در مراسم خاکسپاری کهل بسیاری از سران اروپایی حضور داشتند و این در حالی بود که مدت‌ها از کناره‌گیری او از دنیای سیاست می‌گذشت. جالب است بدانید آنگلا مرکل صدراعظم کنونی آلمان به نوعی از شاگردان هلموت کهل است.

معما

آخرین شاه ساسانی

«...ما همه شکار مرگ بودیم و خود نمی‌دانستیم. داوری پایان نیافته است. بنگرید که داوران اصلی از راه می‌رسند. آنها یک دریا سپاهند. نه درود می‌گویند و نه بدرود. نه می‌پرسند و نه گوش‌شان به پاسخ است. آنها به زبان شمشیر سخن می‌گویند...» عاشقان پیگیر سینما متنی که در پیش آمد را خوب می‌شناسند و آنهایی هم که این واژگان به چشم و گوش‌شان آشنا نیست، یحتمل از روی سبک و جمله‌بندی‌ها خالق آن را تا حدودی حدس زده‌اند. این دیالوگی است از فیلم «مرگ یزدگرد» ساخته بهرام بیضایی سینماگر شهیر ایرانی که آن را سال ۱۳۶۰ خورشیدی براساس نمایشنامه‌ای از خودش مقابل دوربین برد و در آن به روایت آخرین روزهای یزدگرد سوم آخرین شاه ساسانی نشست. بیضایی پیشتر «مرگ یزدگرد» را در آبان ۱۳۵۸ در تالار چهارسو تئاتر شهر به روی صحنه برده بود، اما نسخه سینمایی آن به دلیل ابلاغ قوانین جدید در خصوص حجاب بازیگران زن هرگز فرصت اکران نیافت.

تغییر ولیعهد و کودتای قباد

۱۳۸۷سال پیش در چنین روزی، برابر ۲۶ خرداد ۱۱ خورشیدی - ۱۶ ژوئن ۶۳۲ میلادی - یزدگرد سوم، سی‌وچهارمین شاه از سلسله ساسانی در تیسفون بر تخت نشست. یزدگرد در زمانه‌ای بر تخت سلطنت سرزمین پارس نشست که مُلک و ملت را هرج و مرج فرا گرفته بود. او پسر شهریار فرزند خسرو پرویز بود که از ترس گرفتار آمدن در آتش خشم جانشینان خسرو پرویز خصوصا شیرویه (قباد) تا مدت‌ها در خفا زندگی می‌کرد. شکست خسرو پرویز از هراکلیوس امپراتور روم شرقی در سال ۶۲۷ میلادی و همچنین تصمیم او برای ولیعهد قرار دادن مردانشاه پسر کوچک خود از همسر ارمنی‌اش شیرین، ناخرسندی بزرگان کشور را در پی داشت و همین جرقه‌ای شد تا شیرویه که تاج و تخت را در پی تصمیم جدید پدر از دست داده بود علم طغیان برداشته و طی یک کودتا خسرو پرویز را از سلطنت خلع کند.

از هرج و مرج تا انقراض

خسرو پرویز در سال ۶۲۸ به امر پسرش شیرویه در زندان به قتل رسید. شیرویه سپس به تصفیه دیگر مدعیان تاج و تخت پرداخت و ۱۷ پسر خسرو پرویز یا به عبارتی همه برادران خود را از دم تیغ گذراند. او برای تثبیت سلطنت خود با روم قرارداد صلح امضا کرد اما سرنوشت نقش دیگری برای پادشاه پدرکش در نظر گرفته بود و شیرویه چندی بعد از قتل پدر بر اثر ابتلا به بیماری طاعون درگذشت. از لحظه مرگ شیرویه در ۶۲۸ میلادی تا بر تخت نشستن یزدگرد سوم در ۶۳۲ میلادی، طی ۴سال ۵ پادشاه مختلف بر تخت سلطنت نشستند، اما راه به جایی نبردند. در چنین وضعیتی بزرگان و ریش سفیدان چاره را در این دیدند فردی که بیشترین نسبت خونی با آخرین پادشاه قدرتمند سلسله یعنی خسرو پرویز را داراست بر تخت بنشانند. بر همین اساس یزدگرد سوم به تیسفون آمده و سکه به نامش زدند. او به مدت ۲۰سال سلطنت کرد و عاقبت طومار سلطنتش با حمله اعراب مسلمان در هم پیچیده شد.

نگاره‌ای از بر تخت نشستن یزدگرد سوم، بر اساس روایت شاهنامه

جدول شماره ۱۷۱۷

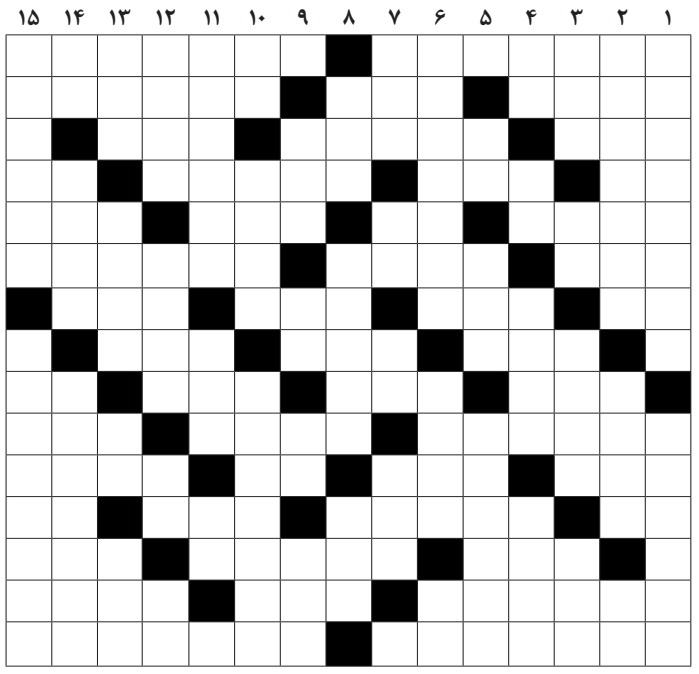

افقی

۱-از شهرهای بزرگ چین-پالایش و تصفیه
۲-آنزیم مبدل شیر به پنیر-سرآغاز شکست-پایتخت کشور کانگوروها
۳-باغ غصب‌شده حضرت زهرا-آبزی باهوش-قسمت بالای پای انسان
۴-خدای درویش-رنگ آتش-بنیانگذار سوییسی صلیب‌سرخ-رنج و محنت
۵-اتاقک تاریک-کم‌آذری-گرمی آتش-نهی شاعرانه از آمدن
۶-ضلع روبه‌روی زاویه قائمه-نوعروس هزار داماد-هواپیمای بدون موتور
۷-همسر مرد-ثروتمند-زندان-مباهات کردن
۸-در خانه‌اش شبنمی طوفان است-خندق بلا-شعبه‌ای از دین بودایی
۹-تنبک-مکانی در مکه-اسب خسروپرویز-ضمیر اشاره
۱۰-دیوسپیدپای دربند است در تعبیر ملک‌الشعرای بهار-مکان و آشیان-پارکی در تهران
۱۱-چرک و کثافت-از بام تا شام-حرف فقدان-ظرف آبگوشت
۱۲-مساوی-حق معاینه طبیب-از رنگ‌های گرم-بالای فرنگی
۱۳-در دورنج-اولویت-دشمن فرشته
۱۴-دریاچه‌ای در مریوان کردستان-از انرژی‌های طبیعی-تعمیر و اصلاح چیزی
۱۵-نخستین سکه‌ها در این دوره تاریخی در ایران ضرب شد-انجام آن قبل از مسابقه ورزشی ضروری است

عمودی

۱-نوعی گلدوزی سنتی نقش گل و بوته به صورت حلقه‌های تودرتو-فقیری و تهیدستی
۲-پس‌انداز و ذخیره کردن-جانشین اسم-چهره شطرنجی
۳-خوب و حسن-تلخ-مسلک سیاسی-کلمه سوالی
۴-شکم‌بند طبی-عدد خرابی اوضاع-نامی برای شانه به‌سر-اندازه صدای هر سیستم صوتی
۵-مروارید-درخت قالی‌بافان-جدبزرگ تهمتن
۶-عنوان پادشاهان مغولی-جزیره مرجانی-باران اندک
۷-فدراسیون بین‌المللی دوومیدانی-سوی و طرف-ماسه-زینت
۸-آقاوسرور-آراوفتاوای قضائی و شرعی-سبزی نقلی
۹-شیرین‌تر از فرزند-شهر مرکبات-مایه حیات-از آلات موسیقی
۱۰-صدمه و آسیب-نامی دخترانه از یک گل-شرمساری و شرمندگی
۱۱-قندسوخته-بخشش و کرم-شهر برج طغرل
۱۲-سرنیزه-ورقه‌های چاپی تبلیغاتی-وحشی-بنده وشما
۱۳-پسر عرب-از گیاهان زینتی-شراب-برداشت محصول کشاورزی
۱۴-طلا-رهبر حزب-بیماری فراموشی
۱۵-آن چه که از کسی به جا ماند-ناسازگاری و تنفر غریزی

حل جدول شماره ۱۷۱۶

	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	ه	ن	گ	ر	ی	■	ش	م	ش	ی	ر	م	ا	ه	ی
۲	و	خ	ی	م	■	ت	ت	م	ه	■	م	ش	ک	■	ت
۳	ل	و	ر	■	ه	ر	■	ک	ا	ر	■	ا	م	ر	ی
۴	و	د	■	ح	م	د	ن	■	د	و	د	■	ه	ا	م
۵	گ	■	ل	و	ی	■	م	■	ت	ج	ل	ی	■	م	ج
۶	ر	ش	■	ت	ا	د	ی	ه	■	ا	م	گ	ا	■	ه
۷	ا	ت	و	■	ن	س	ت	ر	ن	■	ه	ا	م	ش	■
۸	م	ر	ک	ز	■	ت	ر	■	و	ز	■	ن	و	ی	د
۹	■	ی	ی	م	ه	■	ا	ت	ا	و	ا	■	ت	ر	ش
۱۰	ا	■	ل	ل	■	ت	■	ت	ف	ر	ق	ه	■	ی	ت
۱۱	ر	ب	■	د	ا	ر	ت	■	ل	■	ب	ر	ق	■	س
۱۲	ی	ر	ا	■	ر	ه	ر	و	■	ط	ا	پ	■	ج	ت
۱۳	ا	س	د	ی	■	ر	ی	ل	ر	■	ل	■	ط	ل	ا
۱۴	ن	■	ا	و	س	■	ک	و	س	ه	■	ا	پ	ا	ن
۱۵	ا	س	ت	ر	و	ن	و	م	ی	■	م	ت	ع	د	ی